

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา
กับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1

THE RELATIONSHIP BETWEEN INNOVATIVE LEADERSHIP AMONG
SCHOOL ADMINISTRATORS AND BEING A LEARNING ORGANIZATION
FOR EDUCATIONAL INSTITUTIONS UNDER THE JURISDICTION OF
SUKHOTHAI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

¹สุวินัย ทองหล่อ และ ²ทิพรัตน์ สิทธิวงศ์

¹Suwinaï Thonglor and ²Tipparat Sittiwong

¹มหาวิทยาลัยนเรศวร, ประเทศไทย

¹Naresuan University, Thailand

¹Suwinaï65@nu.ac.th, ²s_ Tipparat@hotmail.com

Received: May 19, 2024; **Revised:** June 25, 2024; **Accepted:** August 30, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของ
ผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนใน
สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 จำนวน 291 คน ซึ่ง
กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp.
607 – 610) ที่ระดับค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 95 โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (stratified

¹ นิสิตปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

² รองศาสตราจารย์ ดร. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

random sampling) ตามสัดส่วน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient) ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม รองลงมา คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ การเปลี่ยนแปลง ด้านการสร้างองค์กรแห่งนวัตกรรม และด้านการบริหารความเสี่ยง ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ 2) การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม รองลงมา คือ ด้านบุคคลแห่งการเรียนรู้ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านแบบแผนทางความคิด ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม และ ด้านการคิดอย่างเป็นระบบ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 โดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวก อยู่ในระดับความสัมพันธ์สูง ($r = .703^{**}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .01

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา; องค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา

Abstract

The purpose of this research was to explore the relationship between the innovative leadership of school administrators and the organizational learning of schools. The sample group consisted of 291 school administrators and teachers in schools under Sukhothai Primary Educational Service Area Office 1. The sample size was determined using Krejcie and Morgan's table (1970) at a 95% confidence level. The sampling method employed was stratified random sampling based on proportions. The statistics used for analyzing the data were mean, standard deviation, and Pearson's product-moment correlation coefficient. The research findings revealed that: 1) The innovative leadership of school administrators under Sukhothai Primary Educational Service Area Office 1, was overall at the highest level. The aspect with the highest mean scores were teamwork and collaboration, followed by vision change, innovation organization building, and risk

management. The dimension with the lowest mean score was creativity. 2) The organizational learning of schools under Sukhothai Primary Educational Service Area Office 1, was also at the highest level overall. The aspect with the highest mean scores were team learning, followed by personal learning. The aspect with the lowest mean scores were mental models, shared vision, and systemic thinking. 3) There was a significant positive correlation ($r = .703^{**}$) between the innovative leadership of school administrators and the organizational learning of schools under Sukhothai Primary Educational Service Area Office 1, at a statistically significant level of .01.

Keywords : The innovative leadership , organizational learning.

บทนำ

การศึกษาถือว่าเป็นสิ่งสำคัญต่อการพัฒนาคนทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา รวมถึงการพัฒนาประเทศไปสู่ความเจริญก้าวหน้า ทั้งนี้ต้องคำนึงว่าบุคคลแต่ละคนจะดำรงชีวิตอยู่ได้นั้นต้องเรียนรู้จากชีวิตจริงและต้องมีประสบการณ์ตรงจากสิ่งแวดล้อมที่ตนเองอาศัยอยู่ทำให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีการปฏิบัติการทำงานด้วยสติตามกฎกติกา มีวินัย รักดูแลคนในครอบครัวและประเทศชาติ สามารถรู้เท่าทันชีวิต แก้ปัญหา รวมถึงสร้างสรรค์สังคมโลกให้น่าอยู่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับธรรมชาติ ดังนั้น การจัดการศึกษาต้องมีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล การศึกษาที่พึงต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจ ในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน และมี ความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างสมดุล พึงพาตนเองมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2553, หน้า 4)

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561-2580) ได้วางแนวทางไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้ประเทศไทยบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความ มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้วด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” อันจะนำไปสู่ความสุข ของคนไทยทุกคน อีกทั้งยังเป็นแผนแม่บทหลักในการพัฒนาประเทศตลอดจนถือเป็นส่วนสำคัญในการถ่ายทอดเป้าหมาย และประเด็นยุทธศาสตร์ของยุทธศาสตร์ชาติลงสู่แผนปฏิบัติการ จะมุ่งเน้นการสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในชาติ (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2561, หน้า 4) หลักการสำคัญของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2565- 2569) คือ “ยึดคนเป็นศูนย์กลางของ การพัฒนา” มุ่งสร้าง

คุณภาพชีวิตที่ดีสำหรับคนไทย พัฒนาคอนให้มีความเป็นคนที่สมบูรณ์ มีวินัย ใฝ่รู้ มีความรู้ มีทักษะ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่ดี รับผิดชอบต่อสังคม มีคุณธรรมและจริยธรรม ทั้งนี้จุดเน้นประการหนึ่งคือการพัฒนา นวัตกรรมและการนำนวัตกรรมมาใช้ขับเคลื่อนการพัฒนาในทุกมิติเพื่อยกระดับศักยภาพของประเทศ โดยจะมุ่งเน้นการ นำความคิดสร้างสรรค์และการพัฒนานวัตกรรม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560) กระทรวงศึกษาธิการ ภายใต้วิสัยทัศน์ “กระทรวงศึกษาธิการวางระบบเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ มีทัศนคติที่ถูกต้อง ต่อ บ้านเมือง มีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคง มีคุณธรรมมีงานทำ มีอาชีพ และเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง” ของ แผนยุทธศาสตร์ กระทรวงศึกษาธิการ (พ.ศ.2563-2565) ได้มีกลไกการส่งเสริมพลังทางสังคม ให้เข้ามาร่วมและสนับสนุนทรัพยากรโดย รูปแบบพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2563)

การบริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญอย่างมาก ในฐานะผู้นำ ของหน่วยงาน ที่สามารถกระตุ้น ชักจูง หรือชี้้นำให้สมาชิกในกลุ่มร่วมกันปฏิบัติงานให้สำเร็จ ตามที่กำหนดเป้าหมายด้วยความเต็มใจ ผู้นำเป็นบุคคลที่มีความสำคัญ คือ กุญแจสำคัญ ของการพัฒนา ประสิทธิภาพ เพื่อประสิทธิภาพในการบริหารการศึกษาของสถานศึกษา ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีภาวะผู้นำ ซึ่งเป็นกระบวนการของบุคคลที่สามารถใช้ศาสตร์ และศิลป์ในการ โน้มน้าวผู้อื่นให้ร่วมมือร่วมใจกันปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้นำจะต้องมีคุณลักษณะที่เหมาะสมทั้งด้านความรู้ ความสามารถ สติปัญญา มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีความเป็นธรรม โดยยึดหลักธรรมประจำใจในการบริหาร จัดการ มีความรับผิดชอบ เข้าใจความแตกต่างของผู้อื่น ภาวะผู้นำเป็นองค์ประกอบหลัก ที่สำคัญ (สิวลี ศิริโล, 2550)

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมมีความสำคัญกับสถานศึกษาเป็นอย่างมาก ซึ่งจะส่งผลให้สามารถปฏิบัติงานให้ได้ นวัตกรรม หรือสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษา สามารถพัฒนาการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพบนฐานของการเปลี่ยนแปลง ของโลกอยู่ตลอดเวลา ซึ่งผู้นำที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงในการสร้าง พัฒนาและเป็นแรงผลักดันสำคัญให้เกิดการ เปลี่ยนแปลงในสถานศึกษาก็คือผู้บริหารสถานศึกษานั้นเอง ซึ่งหากผู้บริหารสถานศึกษาไม่มีคุณลักษณะ หรือมีทักษะ ความเป็นผู้นำเชิงนวัตกรรมแล้ว ก็จะทำให้การขับเคลื่อนนโยบายเพื่อก้าวไปสู่เป้าหมายได้ยากยิ่งขึ้น (สุกัญญา แซ่ม้อย, 2560) สอดคล้องกับ Arlene Pagaura (2020) ได้ศึกษาคุณลักษณะความเป็นผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนใน ฟิลิปปินส์ : ผลกระทบต่อการจัดการศึกษา พบว่าความเป็นผู้นำเชิงนวัตกรรมมีความสำคัญอย่างยิ่งในศตวรรษที่ 21 ความสำเร็จขององค์กรใดๆ ขึ้นอยู่กับประเภทของผู้นำในการจัดการเสมือนทางเสื่อของสถานศึกษาคุณลักษณะของ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม (Innovative Leadership) เป็นสมรรถนะสำคัญที่ผู้บริหารสถานศึกษาและครูจะต้องมี เพื่อสร้างความตระหนักและปรับเปลี่ยนทัศนคติ รวมทั้งความสามารถในการเปลี่ยนแปลงตนเองเป็นผู้นำเชิงนวัตกรรมสามารถเรียนรู้ทักษะใหม่ๆ มีกรอบการทำงานที่จะพัฒนาตนเองให้เป็นผู้นำเชิงนวัตกรรมที่สามารถนำความคิดสร้างสรรค์ นำมาเปลี่ยนเป็นการกระทำเพื่อให้เกิดประโยชน์กับสถานศึกษา ครูจะต้องเรียนรู้ และปรับเปลี่ยนทัศนคติให้เป็นผู้นำเชิงนวัตกรรม โดยคำนึงถึง 2 ประเด็นหลัก คือ การนำวิธีการใหม่มาใช้เพื่อให้เกิดภาวะผู้นำและการเป็นผู้นำเชิงนวัตกรรมที่มุ่งเน้นการสร้างบรรยากาศในการทำงานที่เอื้อต่อการเกิดนวัตกรรม อีกทั้งยังเป็นการนำความคิดเชิงนวัตกรรมมาช่วยแก้ปัญหาและสร้างสรรค์นวัตกรรมต่างๆ ในองค์กร นอกจากนี้ผู้นำเชิงนวัตกรรมมีหน้าที่หลักในการเปลี่ยนวัฒนธรรมองค์กรไปสู่วัฒนธรรมนวัตกรรมอีกด้วย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2559)

องค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) เป็นรูปแบบที่ใช้ทักษะการมององค์กรแบบองค์รวม คือ ปรับเปลี่ยนกระบวนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในองค์กรทุกระดับ ทั้งระดับบุคคล ระดับกลุ่ม และระดับองค์กรให้เกิดขึ้นพร้อมๆ กัน และเป็นการพัฒนาอย่างยั่งยืน เพราะให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ตลอดชีวิต การทำงานของบุคลากรต้องมีความสามารถ มีความเชี่ยวชาญ และเป็นมืออาชีพ มีความมุ่งมั่นพัฒนาตนเองเพิ่มพูนความรู้และใช้ทักษะประสบการณ์เป็นฐานความรู้ที่สำคัญ ประกอบกับการใช้กลยุทธ์การแสวงหาความรู้การแบ่งปันความรู้ การสร้างองค์ความรู้และการใช้ความรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่องทั้งในและนอกองค์กร (จำเรียง วยัวัฒน์ และเบญจมาศ อ่ำพันธุ์, 2540) ซึ่งแนวคิดขององค์กรแห่งการเรียนรู้มีการศึกษามาตั้งแต่ปีพ.ศ. 2521 จนกระทั่งปีพ.ศ. 2533 โดย แซงเก้ (Senge) นักวิชาการด้านการเรียนรู้ ในองค์กรของโรงเรียนการจัดการสโลน (Sloan School Management) แห่ง Massachusetts Institute of Technology (MIT) ได้เผยแพร่ใน หนังสือ The Fifth Discipline : The Art and Practice of Learning Organization แนวคิดขององค์กรแห่งการเรียนรู้ได้รับความนิยมแพร่หลายไปทั่วโลก แซงเก้ (Senge) เชื่อว่าการทำงานในโลกปัจจุบัน จะเต็มไปด้วยการเรียนรู้มากขึ้น หากบุคลากรในองค์กรใดสามารถเรียนรู้ได้เร็วกว่า บุคลากรขององค์กรคู่แข่งจะส่งผลให้องค์กรนั้นมีความได้เปรียบในภาวะที่มีการแข่งขันสูง (Senge, 1990)

นโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2566 กำหนดกลยุทธ์ที่ 3 ยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 มุ่งเน้นให้ ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี มีสมรรถนะ ความรู้ ความเชี่ยวชาญ จรรยาบรรณ และมาตรฐานวิชาชีพ รวมทั้งจิตวิญญาณความเป็นครู

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 เพื่อเป็นแนวทางสำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 และผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสามารถนำข้อมูลสารสนเทศจากการวิจัย ไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาภายใต้สังกัดให้มีคุณภาพจนเกิดเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1
2. เพื่อศึกษาการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 จำนวน 1,159 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 88 คน และครูผู้สอน จำนวน 1,071 คน จากสถานศึกษา 126 แห่ง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 จำนวน 291 คน ซึ่งกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp.607–610) ที่ระดับค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 95 โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) ตามสัดส่วน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาการใช้อำนาจตามตำแหน่งของผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 จากการศึกษา

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจตามตำแหน่งของผู้บริหารสถานศึกษา และการทำงานเป็นทีมของครู ตามที่ผู้วิจัยสามารถสังเคราะห์ โดยจำแนกรายละเอียดได้ ดังนี้

1. ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 5 ด้านดังนี้
 - 1.1 การมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง
 - 1.2 การมีความคิดสร้างสรรค์
 - 1.3 การสร้างองค์กรแห่งนวัตกรรม
 - 1.4 การทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม
 - 1.5 การบริหารความเสี่ยง
2. การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา ประกอบด้วย 5 ด้านดังนี้
 - 2.1 ด้านบุคคลแห่งการเรียนรู้
 - 2.2 ด้านแบบแผนทางความคิด
 - 2.3 ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม
 - 2.4 ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม
 - 2.5 ด้านการคิดอย่างเป็นระบบ

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม โดยแบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (checklist) เกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 4 ข้อ คือ เพศ ตำแหน่งในสถานศึกษา ประสบการณ์การทำงานและระดับการศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ชนิด 5 ระดับ จำนวน 25 ข้อ เกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 ซึ่งมี 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง 2) ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ 3) ด้านการสร้างองค์กรแห่งนวัตกรรม 4) ด้านการทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม 5) ด้านการบริหารความเสี่ยง

ตอนที่ 3 แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ชนิด 5 ระดับ จำนวน 25 ข้อ เกี่ยวกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 ซึ่งมี 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านบุคคลแห่งการเรียนรู้ 2) ด้านแบบแผนทางความคิด 3) ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม 4) ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม 5) ด้านการคิดอย่างเป็นระบบ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ แบบสอบถาม โดยหาความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

4.2 วิเคราะห์ความมีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยภาพรวมรายด้านและรายข้อ และกำหนดเกณฑ์การแปลความหมาย

4.3 วิเคราะห์ระดับองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยภาพรวมรายด้านและรายข้อ และกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย

4.4 วิเคราะห์ข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 เป็นรายด้าน โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Correlation Coefficient)

ผลการวิจัย

1. ระดับของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า

1.1 ด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถวิเคราะห์แนวโน้มทิศทางการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา และนำมากำหนดวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถเลือกใช้นวัตกรรมที่เหมาะสมในบริหารงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

1.2 ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรคิดวิเคราะห์คิดสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาวัตกรรมการศึกษา ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการหาข้อมูลสารสนเทศ ความรู้ใหม่ ๆ ที่แตกต่าง มาใช้พัฒนาสถานศึกษาอยู่เสมอ อยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านการสร้างองค์กรแห่งนวัตกรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อ

กระบวนการสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ในการปฏิบัติงาน ส่วนข้อมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาให้การสนับสนุนการแสวงหาความรู้และทักษะใหม่ ๆ ของบุคลากร เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนานวัตกรรมการศึกษา

1.4 ด้านการทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการเสนอแนะความคิดเห็นเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เป็นอุปสรรคในการสร้างนวัตกรรมการศึกษา ส่วนข้อมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรทำงานเป็นทีมก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานที่ดี และ ผู้บริหารสถานศึกษามีส่วนร่วมกับบุคลากรส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน เพื่อก่อให้เกิดแนวคิดในการสร้างสรรค์นวัตกรรม

1.5 ด้านการบริหารความเสี่ยง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรภายในสถานศึกษาทดลองใช้นวัตกรรมการศึกษาใหม่ ๆ ในการปฏิบัติงาน ส่วนข้อมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาพร้อมมีการติดตามผลทั้ง ความสำเร็จและล้มเหลวจากการเปลี่ยนวิธีการใหม่ ๆ อยู่ในระดับมาก

2. ระดับของการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศุโขทัย เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า

2.1 ด้านบุคคลแห่งการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูมีความเชี่ยวชาญในงานที่รับผิดชอบ ส่วนข้อมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการออกแบบการจัดการเรียนรู้

2.2 ด้านแบบแผนทางความคิด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูสามารถใช้วิจารณญาณของตนเองเพื่อประกอบการตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง ส่วนข้อมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูมีความตื่นตัวในการปรับตัวที่สอดคล้องกับสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษา

2.3 ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีการวิเคราะห์บริบท ของสถานศึกษาชุมชนเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ ส่วนข้อมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีส่วนร่วมในการกำหนด วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ และกลยุทธ์ของสถานศึกษาร่วมกัน อยู่ในระดับมาก

2.4 ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีการประชุม อภิปราย เพื่อให้ได้ข้อตกลงร่วมกันอย่างอิสระและตรงไปตรงมา โดยตระหนักถึงความต้องการของสถานศึกษาโดยรวม ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีการใช้ทักษะการฟัง และการสื่อสารเพื่อให้เกิดความชัดเจนถูกต้อง และ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความรักสามัคคีกัน ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในหน้าที่ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีกระบวนการเรียนรู้ เป็นกลุ่มหรือทีมงาน เพื่อค้นหาวิธีการปฏิบัติงาน หรือแก้ไขปัญหาาร่วมกัน

2.5 ด้านการคิดอย่างเป็นระบบ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูมีการคิดบูรณาการความรู้การปฏิบัติในแต่ละฝ่าย คิดอย่างเป็นระบบ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูมีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบงานอย่างชัดเจน เป็นระบบ

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา (x) กับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา (Y) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา โดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .01 อยู่ในระดับความสัมพันธ์สูง ($r_{xy} = .703^{**}$) เมื่อพิจารณารายคู่ พบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง (X_1) กับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม (Y_3) มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r=0.834$) รองลงมา ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง (X_1) กับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา ด้านการคิดอย่างเป็นระบบ (Y_5) มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r=0.818$) และคู่ที่มีความสัมพันธ์ต่ำสุด คือ ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ (X_2) กับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา ด้านบุคคลแห่งการเรียนรู้ (Y_1) มีความสัมพันธ์ทางบวกในต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r=0.335$)

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปราย ดังนี้

1. ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 โดยภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริหารสถานศึกษาให้สอดคล้องกับยุคดิจิทัลซึ่งผู้บริหารจะต้องสนใจใฝ่รู้และพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลควรมีทักษะที่จำเป็น คือ ทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม (Innovative thinking skills) ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องหมั่นฝึกฝนจนเกิดความเชี่ยวชาญจนกลายเป็นทักษะพื้นฐานในการพัฒนานวัตกรรมของสถานศึกษาดังนั้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไปสู่นวัตกรรมนั้นผู้บริหารต้องพัฒนาตนเองให้มีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม (Innovative leader) พัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของตนเองครูและผู้เรียนในสถานศึกษา เพื่อมุ่งให้บุคลากรในสถานศึกษาร่วมกันพัฒนาแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลเพื่อให้มีคุณลักษณะของผู้นำทำให้ตนเองสามารถปฏิบัติงานได้โดดเด่นกว่าบุคคลอื่น ผลการวิจัยครั้งนี้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของภิญญา สายศิริสุข (2561: 75-76) ที่ศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารในโรงเรียนมัธยมศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตปทุมธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 โดยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมด้านการมีจริยธรรมและตรวจสอบได้อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของณิชาภา สุนทรไชย, เขวงศักดิ์ พุทธเทเวศและประยุทธ์ ชูสอน (2561: 67) ที่ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยพบว่าภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมด้านการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ บริพัฒน์ สารผล (2565) ที่ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานบุคคลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี พบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ ปาริฉัตร นวนทอง และตรีภุมินทร์ ตรีตรีศร ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร พบว่า การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตรในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว สถานศึกษาต้องมีการปรับตัว มีการอำนวยความสะดวก กระตุ้นสร้างสภาพแวดล้อมหรือบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความกระตือรือร้นที่จะพัฒนาตนเองอยู่เสมอ เปิดโอกาสให้มีการทำงานร่วมกัน แลกเปลี่ยนเรียนรู้

ร่วมกัน วางแผนความคิดอย่างเป็นระบบร่วมกันกำหนดความต้องการและเป้าหมายของสถานศึกษามีการจัดโครงสร้างที่ชัดเจน การแบ่งหน้าที่ที่รับผิดชอบ เปิดโอกาสให้ครูได้ทำงานตรงตามความสามารถของตนเอง สอดคล้องกับแนวคิด วิรัช สงวนวงศ์วาน (2559, น.157-158) ที่ได้กล่าวไว้ว่า องค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) เป็นองค์กรที่มีการพัฒนาความสามารถเพื่อให้สามารถปรับตัวได้อย่างต่อเนื่องในทุกสถานการณ์ โดยเน้นให้บุคลากรได้รับความรู้ใหม่ ๆ มีข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัย นำมาประยุกต์การทำงานให้สามารถบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ รูปแบบขององค์กรเน้นการทำงานเป็นทีม มีความคล่องตัว ได้รับมอบอำนาจในการทำงานด้วยดุลยพินิจของผู้ปฏิบัติ สอดคล้องกับ นายคณิตศร ผู้มีทรัพย์ (2562) ได้ทำวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาและความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 14 จังหวัดภูเก็ต ผลการวิจัย พบว่า ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ด้านความรู้ของบุคคล ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม ด้านการคิดอย่างเป็นระบบด้านการสร้างวิสัยทัศน์ร่วม และ ด้านรูปแบบทางความคิด สอดคล้องกับ เขมนิจ บุญสาส์ (2564) ได้ทำวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การพัฒนาการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ผลการวิจัย พบว่า สภาพปัจจุบันของการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการคิดอย่างเป็นระบบ ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ร่วม ด้านความรู้แห่งตน ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม และด้านการมีแบบแผนความคิดอ่าน สภาพที่พึงประสงค์ของการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดมีผู้นำองค์กรที่ดีและมีวัฒนธรรมองค์กรที่ส่งเสริมความสามัคคีร่วมมือของคนในองค์กร นุชนาด จันทรบัว (2564) ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยองศึกษาพิจิตร เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า ระดับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยองศึกษาพิจิตร เขต 2 ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ พรทิพา วันตา (2553) ได้ทำวิจัยเรื่อง องค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า มีระดับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากในกระบวนการทำงานผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมแลกเปลี่ยนความ

คิดเห็น แลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์จากการปฏิบัติงาน เพื่อหาเสนอแนวทางวิธีการปฏิบัติงาน และวิธีแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานร่วมกัน เพื่อสร้างความเข้าใจและปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน สื่อสารกันเพื่อให้เกิดความชัดเจน มีการให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ซึ่งสอดคล้องกับ Senge (1990 อ้างอิงใน จิตติมา วรณศรี 2564, น. 151-154) กล่าวว่าด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม เป็นการนำเสนอหรือชี้แจงเกี่ยวกับมุมมองที่แตกต่างกันเพื่อค้นหาแนวทางที่เหมาะสมและเกิดผลดีมากที่สุดเพื่อประกอบการตัดสินใจ โดยการตั้งใจฟังหรือฟังอย่างเข้าใจ ความคิดและความรู้สึกของผู้พูด สมาชิกเรียนรู้จากกันและกัน แม้ว่าจะมีมุมมองที่แตกต่างกัน ซึ่งเมื่อทีมงานเกิดการเรียนรู้ก็ส่งผลให้องค์การเกิดการเรียนรู้ไปพร้อมกัน ซึ่งสอดคล้องกับ กฤษดา ชาญรบ (2556) ได้ทำวิจัยเรื่อง ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 พบว่า ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม อยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับ นุสรุ คำผัด (2560) ได้ทำวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 พบว่า องค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม อยู่ในระดับมาก

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กับการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา โดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .01 อยู่ในระดับความสัมพันธ์สูง ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษามีความเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กันกับการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ที่สามารถใช้กระบวนการ กลวิธี แนวทางต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลหรือแรงจูงใจต่อผู้ใต้บังคับบัญชา ให้ปฏิบัติงานตามกรอบแนวทางที่วางไว้ ส่งผลให้สถานศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ สิ่งสำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา เพราะเป็นตัวบ่งชี้ความสำเร็จของสถานศึกษา โดยผู้บริหารสถานศึกษาต้องแสดงภาวะผู้นำในทุก ๆ เรื่อง เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษา ในการขับเคลื่อนนโยบายต่าง ๆ ของสถานศึกษา ส่งผลให้กิจกรรมหรือการดำเนินงานของสถานศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ สถานศึกษามีกระตุ้นและสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ร่วมกัน ให้สมาชิกในองค์การแลกเปลี่ยนรู้กันอย่างสม่ำเสมอ ร่วมกันวางแผน กำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา สนับสนุนให้บุคลากรมีการพัฒนาตนเองให้มีความ

เชี่ยวชาญอยู่เสมอ และได้นำความรู้มาแลกเปลี่ยนหรือถ่ายทอดกับครูท่านอื่น ทุกคนได้เรียนรู้ร่วมกันทำให้สมาชิกในสถานศึกษารู้สึกเป็นส่วนสำคัญขององค์กร ซึ่งสอดคล้องกับ นายคณิศร ผู้มีทรัพย์สิน (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาและความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 14 จังหวัดภูเก็ต พบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา โดยภาพรวม อยู่ในระดับสูงมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ปารวี บุญเพชร ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษา นครศรีธรรมราช พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาในภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .738 ไพฑูรย์ ศิริบุรณ์ (2565) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษา ยโสธร เขต 1 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา คือ ด้านการบริหารความเสี่ยง ด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลงด้านการสร้างบรรยากาศแห่งองค์กร นวัตกรรมด้านการสร้างแรงจูงใจและด้านการมีความคิดสร้างสรรค์โดยตัวแปรทั้ง 5 ร่วมกันพยากรณ์ความแปรปรวนของความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา ร้อยละ 72.60 ได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

ผู้นำที่มีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม และเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์และเห็นคุณค่าของนวัตกรรม มีกลยุทธ์ในการสร้างหรือการนำนวัตกรรมเข้ามาใช้ในการบริหารจัดการ สร้างบรรยากาศในการทำงานที่เอื้อและส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ รวมทั้งส่งเสริมสนับสนุน สร้างแรงจูงใจให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษาคิดค้นนวัตกรรมในการพัฒนางานหรือแก้ปัญหาในด้านต่าง ๆ จะส่งผลให้องค์กรพัฒนาไปเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ได้ แต่หากการที่ผู้บริหารขับเคลื่อนเพียงคนเดียวประโยชน์จะไม่ได้เกิดขึ้น ทั้งนี้ความร่วมมือกัน เพื่อมุ่งไปตามวิสัยทัศน์ จะทำให้สถานศึกษาพัฒนาไปจนถึงการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่ยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- เขมนิจ บุญสาลี. (2564). *กลยุทธ์การพัฒนาการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา* สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ThaiLIS. <https://tdc.thailis.or.th/tdc>
- คณิศร ผู้มีทรัพย์. (2562). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา และความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 14 จังหวัดภูเก็ต บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. ThaiLIS. <https://tdc.thailis.or.th/tdc>
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2546), *เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย*. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: เทพเนรมิตการพิมพ์.
- ธีรพงษ์ กาญจนสกุล. (2564). *คุณลักษณะผู้บริหารยุคใหม่ที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาฉะเชิงเทรา บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์. ThaiLIS. <https://tdc.thailis.or.th/tdc>
- บริพัฒน์ สารผล. (2565). *ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานบุคคลของสถานศึกษา* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. SNRU e-Thesis. <https://gsmis.snru.ac.th/e-thesis/thesis>
- ปารวี บุญเพชร1 เกจีกนกเอื้องวงศ์2และชูชาติพ่วง สมจิตร์3. (2562). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำ เชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช* บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. ThaiLIS. <https://tdc.thailis.or.th/tdc/dccheck>.
- ปาริฉัตร นวนทอง1*และตรีภูมิินทร์ ตรีตรีศวร2. (ม.ป.ป.). *ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2* บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยหาดใหญ่). ThaiLIS. <https://tdc.thailis.or.th/tdc/dccheck>.

- พิมพ์พิไล เหล่าพิมพ์. (2564). ปัจจัยภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมที่ส่งผลกระทบต่อองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดอุดรธานี
บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี. ThaiJo. <https://so06.tci-haijo.org/index.php>
- ไพฑูรย์ ศิริบุรณั 1 และยุวธิดา ซาปัญญา 2. (ม.ป.ป.). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารที่ส่งผลกระทบต่อความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชายโสธร เขต 1 บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด. ThaiLIS. <https://tdc.thailis.or.th/tdc>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). การใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและชุมชน. กรุงเทพฯ: ครุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ. (2547). การจัดการนวัตกรรมสำหรับผู้บริหาร. กรุงเทพฯ: กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.

